

'Ik hoop dat ze het redden na jaren eenzame opsluiting'

LAURENS SAMSOM – 18/05/12

Abeer Baker, advocate van Palestijnse hongerstakers, over het akkoord met Israël

Na een wekenlange hongerstaking bereikten Palestijnse gevangenen begin deze week een akkoord met Israëlische autoriteiten dat het leven in de Israëlische gevangenissen draaglijker moet maken. Zo'n 1600 van de in totaal 4800 Palestijnse gevangenen namen deel. Sommigen hongerden meer dan twee maanden, waardoor zij al in levensgevaar verkeerden. Het akkoord is "het grootste succes van Palestijnse gevangenen ooit", zegt mensenrechtenadvocate Abeer Baker, die tientallen gevangenen juridisch bijstaat.

Wat hebben de gevangenen met hun hongerprotest bereikt?

"Om te beginnen mogen gevangenen uit Gaza nu hun familie weer zien, dat was de afgelopen vijf jaar verboden. Ten tweede zal de Israëlische gevangenisleiding de gevangenen uit de permanente isoleercellen weghalen en overplaatsen naar gewone cellen. En dan heeft Israël ook nog beloofd de zogeheten administratieve opsluiting, waarbij gevangenen zonder vorm van proces vast zitten, te heroverwegen en minder gemakkelijk te verlengen."

Hoe reageerden uw cliënten op het akkoord?

"De meest gehoorde eerste reactie is: 'We hebben gewonnen'. Een van mijn cliënten mag na meer dan drie jaar uit zijn isoleercel. Hij heeft daar al die tijd vastgezet op een paar vierkante meter met een bed, een bureau, een televisie en een pot om in te plassen. Drieëntwintig uur per dag in die kamer, zonder contact: een uurtje mocht hij luchten in een smal hofje. Dat was zijn leven. Ze hebben hem nu overgeplaatst naar een cel met zeven of acht gevangenen en hij mag een extra uur per dag naar buiten. Eindelijk heeft hij aanspraak, sociaal contact. Hij kon zijn geluk niet op. Veel van de gevangenen in de isoleercellen zijn in de loop der jaren een beetje gek geworden door de eenzaamheid, ik hoop dat het nog goed komt met hen."

Een van de voornaamste grieven van de gevangenen was de 'administratieve detentie'.

"Bij administratieve gevangenen is het grootste probleem dat het bewijsmateriaal van het vermeende misdrijf geheim is, zowel voor de beschuldigde als voor mij als advocate. Er is zelfs geen publieke aanklacht, we weten dus niet waarom ze vastzitten en daardoor kan ik ze ook niet verdedigen. De administratieve gevangenen kunnen jaren vastzitten, omdat de rechter de maximale periode van zes maanden eindeloos kan verlengen met weer een half jaar.

"Het werd als politiek middel ingezet: iedereen die zich actief opstelde tegen de Israëlische bezetter, maar tegen wie geen belastend bewijs bestond voor een gewone rechtszaak kreeg op deze manier straf. De aanklagers verzamelden wat geheime informatie en vervolgens verdween iemand voor maanden of jaren in de cel."

Toch schaft Israël deze administratieve gevangenschap niet af.

"Administratieve detentie is legaal volgens de Israëlische wet en ook internationaal recht staat deze vorm van opsluiting toe, zij het alleen in extreme situaties zoals tijdens een oorlog wanneer er geen tijd is om bewijs te verzamelen.

"Het was dan ook niet te verwachten dat Israël zich dit recht zou ontnemen, maar de Israëliërs hebben wel toegezegd serieus te kijken of de straf van de huidige administratieve gevangenen werkelijk verlengd dient te worden en terughoudend te zijn met nieuwe opsluitingen. Dat is op dit punt het maximale resultaat. Het lijkt op beloften die ze deden aan de Palestijnse gevangene Khader Adnan die al eerder in hongerstaking ging, hij kwam uiteindelijk vrij."

Hoe waren de onderhandelingen aan de Palestijnse kant georganiseerd?

"Binnen de gevangenissen hebben de gevangenen al jaren een volwaardige politieke structuur. Vergeet niet dat dit politieke gevangenen zijn die vaak hoge functies bekleeden en lieten van zich horen in het publieke debat voordat Israël ze oppakte.

"De gevangenen zijn verdeeld tussen aanhangers van Hamas en Fatah. Binnen deze groepen worden verkiezingen gehouden in de gevangenis. Vervolgens wordt een volledige structuur opgezet met ministers, voorlichters en er zijn zelfs tuchtrechters voor gevangenen die zich niet aan de onderlinge afspraken houden. Democratisch is er gekozen voor de vertegenwoordigers die de onderhandelingen zouden leiden. Het duurde even voordat het akkoord met alle gevangenen was besproken, maar iedereen stemde uiteindelijk in met de behaalde resultaten, waarna de hongerstaking eindigde."

Welke rol spelen deze politieke gevangenen buiten de cel?

"De gevangenen hebben een hele belangrijke positie in de Palestijnse gemeenschap. Je wint niet alleen aan populariteit als je opgesloten zit, maar er is ook directe politieke invloed. In de Westoever en in Gaza is het belangrijk om te laten zien dat het opsluiten van de politieke leiders niet het door Israël gewenste effect heeft. Met alle mogelijke middelen worden opgesloten politieke leiders als Marwan Bargoeti en Ahmed Saadat geconsulteerd en hun mening wordt vaak breed uitgemeten. Het akkoord dat nu is afgedwongen toont dat ze hun krachten bundelen en Israël tot concessies kunnen dwingen."

Is dit een duurzaam akkoord?

"Op dit moment betekent het een enorme verbetering voor verschillende groepen in de gevangenis. Aan de andere kant weet ik dat de verworven vrijheden zomaar kunnen vervallen als Hamas opnieuw een Israëlische soldaat ontvoert of als het geweld tussen Israëliërs en Palestijnen escaleert. Toch is de uitkomst van het akkoord van historische waarde. De gevangenen stelden met de hongerstaking Israël voor een keuze: of we willen onze menselijke waardigheid terug, zo niet dan verkiezen we te sterven. Het is het eerste geworden."

Wie is Abeer Baker?

De Arabisch Israëlische Abeer Baker (34) is geboren in Nazareth en getogen in Akko, in het noorden van Israël. Oorspronkelijk woonde de Palestijnse familie van vaderskant in een dorpje nabij Nazareth, maar daar werden ze verjaagd tijdens de stichting van de staat Israël, zegt Baker.

Na haar studie Rechten in Haifa, Tel Aviv en Chicago kwam Baker als beginnend advocate terecht bij Adalah, een organisatie die juridische steun geeft aan Palestijnen in de Westoever en binnen Israël. Inmiddels werkt ze als expert gevangenenrecht aan de universiteit in Haifa en is ze advocaat voor Palestijnse gevangenen die worden vastgehouden door Israël. In 2011 verscheen onder haar eindredactie het boek 'Dreiging: Palestijnse politieke gevangenen in Israël'.